

Rosa Walthausen-Hellendall

Rosa Hellendall wordt geboren in Maastricht op 21 april 1871. Haar moeder is Elisa Lefevre, haar vader is Godfried Hellendall. Rosa is de jongste van vier kinderen. Ze heeft 2 broers Henri (1864 – 1909), Alexander (1866 - ?) en een zus Rachel (Wesly 1869 -1907).¹

Rosa trouwt op 6 november 1894 met Gustaaf Walthausen (1865 – 1928). Een klein jaar later, op 4 oktober 1895, wordt hun enige kind Alfred geboren. Rosa is dan 24 jaar. Op 4 januari 1913 verhuist het gezin voor een aantal jaren naar Luik, België. In 1921 zijn ze weer terug in Maastricht en wonen dan aan de Spilstraat 17. Wanneer Gustaaf in 1928 overlijdt, wordt Rosa weduwe op 57 jarige leeftijd. Maar dat is niet haar enige zorg. Haar zoon Alfred worstelt met psychische klachten en wordt een aantal malen opgenomen in een krankzinnigen instituut. Daarnaast verhuist ze in ruim twee jaar tijd (tussen mei 1939 en september 1941) maar liefst 12 keer. Alleen al zes keer in 1940, telkens in de Maastrichtse binnenstad. De reden daarvan is niet bekend, maar het zal ongetwijfeld een hoop onrust veroorzaakt hebben in Rosa's leven. Begin september 1941 woont ze samen met Alfred in een kamer in de achterbouw van het pand aan het Bassin 17.

Alfred wordt medio augustus 1942 om onbekende reden gearresteerd door de *Sicherheitspolizei* in Maastricht en overgebracht naar krankzinnigeninrichting Het Apeldoornsche Bosch in Apeldoorn.² Wanneer deze inrichting in de nacht van 21 op 22 januari 1943 met veel geweld wordt ontruimd, wordt Alfred gedeporteerd naar Auschwitz en daar vermoord.³ Alfred is dan 47 jaar oud.

Tot april 1943 waren alle oudere en zieke joden in Limburg -in tegenstelling tot de Randstad- vrijgesteld van deportatie. Het gevolg was dat de joodse bevolking van Limburg in april 1943 uit overwegend ouderen bestond. Maar ook zij moeten uiteindelijk op 8 april uit de Limburg vertrekken. Zij gingen niet naar Westerbork maar naar kamp Vught. Ook Rosa.⁴ Haar verblijf in Vught is van korte duur want na één maand, op 9 mei 1943, gaat ze op transport naar Westerbork van waaruit ze op 11 mei 1943 gedeporteerd wordt naar Sobibor.⁵ Na een reis van drie dagen wordt ze meteen na aankomst vermoord. Het is 14 mei 1943, Rosa is dan 72 jaar.

¹ <https://www.myheritage.nl/research/collection-1/myheritage-stambomen?s=555700331&itemId=75658182-2-511278&action=showRecord>

² Zie opnamekaart van Alfred afkomstig uit de archieven Het Apeldoornsche Bosch. Alfreds opname wordt ook bevestigd op de deportatielijst van 25 augustus 1942 en in het rapport opgemaakt op 26 augustus 1942 door de recherche van de gemeentepolitie Maastricht.

³ Bevestigd door Westerbork per email d.d. 21 januari 2020.

⁴ Informatie van Bad Arolsen, via Wil Brasse d.d. 2 december 2019.

⁵ Bevestigd door Westerbork per email d.d. 20 december 2019.